

О'zbekistonda sog'iqliqi saqlash

Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойидан чиқа бошлаган • www.uzssgzt.uz, info@uzssgzt.uz • 2014 йил 18 апрель • № 15 (984)

Халқаро эътироф

«Софлом бола йили» давлат дастури бмт расмий ҳужжати сифатида тарқатилди

Ўзбекистон Республикасининг “Софлом бола йили” давлат дастури Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Нью-Йоркдаги қароргоҳида Бош ассамблеяниң 68-сессияси расмий ҳужжати сифатида тарқатилди. Унда, жумладан, жорий йил Ўзбекистон Республикасида Президент Ислом Каримов ташаббуси билан “Софлом бола йили” деб ёзлон қилингани ҳамда тегишили давлат дастури қабул қилингани ўз аксини топган.

Мазкур давлат дастури ижтимоий йўналтирилган давлат сиёсатининг қонуний ва мантиқий давоми бўлди. Чунки мустақилликнинг илк кунларидан эътиборан ҳар томонлама ривожланган, жисмонан соғлом ва маънавий баркамол авлод тарбиясига Ўзбекистонда устувор вазифа сифатида қараб келинади. Энг муҳими, болаларимиз учун, ҳалқимиз ва келажак авлод фаровонлиги йўлида амалга оширилаётган ана шундай олиjanоб фаолият изчил давом этирилаётгани баробарида, унинг кўлами тобора кенгаймоқда. Масалан, Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш доирасида она ва бола саломатлигини муҳофаза этишининг миллий модели шаклландик, унинг юқори самарадорлиги бутун дунёда ўз эътирофини қозонди. Ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари, қишлоқ врачлик пунктлари, оиласавий тиббиёт тамойилларига ўтилишини ўз ичига олган биринчи бўғин соғлиқни сақлаш муассасаларининг кенг тармоғи яратилгани туфайли малакали тиббий ёрдам олишига кенг йўл очиди. Бу, биринчи навбатда, қишлоқ жойларда истиқомат қиладиган болалар аёллар учун жуда катта кулайлик яратди. Даволаш-профилактика муассасаларини модернизациялаш ҳамда энг замонавий ускуналар билан жихозлаш учун кейинги ўн йил мобайнода 750 миллион АҚШ доллари мидорида маблағ сарфланди. Бугунги кунга келиб, Ўзбекистон жаҳонда болалар саломатлиги юзасидан энг яхши famxўrlik кўрсатиладиган ўнта мамлакат сафида туради. Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури ҳамда Мактаб таълимими ривожлантириши давлат умуммиллий дастурининг амалга оширилиши натижалари ҳар томонлама баркамол ривожланган авлод тарбиясига қаратилаётган улкан эътиборнинг яна бир ёрқин тасдиги бўла олади. Ўзбекистонда сифати халқаро мөърларга жавоб берадиган 12 йиллик мажбурий таълим жорий этилган. Шу билан бирга, жамиятда маънавиятни юксалитишга, болаларни миллий ва умуминсоний қадриятлар асосида тарбиялашга катта эътибор қаратилмоқда. “Софлом бола йили” давлат дастури етти бўлим ва 125 банддан иборат бўлиб, унда болалар туғилиши, таълим-тарбияси, оиласада соғлом муҳит, унинг иқтисодий ва маънавий-ахлоқий асосларини мустаҳкамлаш, ижтимоий соҳа ривожига ажратилаётган маблағлар самарадорлигини ошириш билан боғлиқ барча масалалар қамраб олинган. Оиласада меҳр-муҳабbat ва ўзаро хурмат муҳити, юқсак ахлоқий ҳамда маънавий қадриятларнинг шаклланиши, ёш оиласадарнинг оёққа туриб олишида моддий ёрдам кўрсатилиши, оналик ва болалик муҳофазаси таъминланиши, она ва бола саломатлигини мустаҳкамлаш, аёлларнинг ўзларини намоён этишлари ҳамда кундалик рўзгор ташвишларини енгиллаштириш учун зарур шарт-шароитларни яратиш сингари биринчи галдаги вазифалар мазкур дастурда белgilanган. Шубҳа йўқки, оиласада, мактаблар, соғлиқни сақлаш тизими, давлат ва жамоат ташкилотлари, нодавлат нотижорат ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, фуқаролик жамияти бошқа институтларининг ўзаро ҳамжиҳатлиқдаги фаолияти ҳисобидангина мамлакатимиз учун фавқулодда долзарб масала сифатида кўйилган ушбу вазифалар самарали тарзда ҳал этилиши мумкин. Дастurda, бундан ташқари, бошқа эзгу ишларни ҳам хаётга татбиқ этиш кўзда тутилган. Президент Ислом Каримов таъкидлаганидек: “Биз таянчимиз ва сунячимиз, фуруrimiz ва иftixorimiz бўлмиш болаларимизга, фарзандларимизга ишонч билан, ҳурмат-эътибор билан қарашни келажагимизга бўлган ишонч, миллатимизга, ҳалқимизга бўлган ҳурмат-эътиром ифодаси, деб биламиз”. “Софлом бола йили” давлат дастури ҳакидаги ахборот Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча расмий тиллари – инглиз, араб, испан, хитой, рус ва француз тилларига таржима қилинди.

«Жаҳон» АА.

2014 йил – Соғлом бола йили

ФАРЗАНДЛАРИ СОҒЛОМ ЮРТ ҚУДРАТЛИДИР

Яқинда оммавий ахборот воситаларида Ўзбекистон Республикасининг “Софлом бола йили” давлат дастури Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилгани ва унинг олтига расмий тилига таржима қилингани ҳақидаги хабар чоп этилди.

Бу эътироф, албатта, мамлакатимизда аҳоли саломатлиги ни асрар, айниқса, оналик ва болаликни муҳофаза қилишга алоҳида эътибор қаратилаётгани самарасидир. Дарҳақиқат, мустақилликнинг илк йилларида мустақилликнинг илк йилларида аҳолида соғлом она – соғлом бола масаласи давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланди. Кенг кўламни умуммиллий дастурлар доирасида амалга оширилаётган ишлар аёллар саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом болалар туғилишига зарур шарт-шароитлар яратиш, оиласада тиббий маданиятни шакллантиришада мухим омил бўлмоқда.

Үтган даврда бевосита соҳага доир 14 та қонун ҳаётга татбиқ этилгани, улардан бир қанчасига замон талабидан келиб чиқиб, ўзгариш ва кўшимчалар кирилтлани буғунги кунда юртимизда фуқаролар соғлигини муҳофаза қилиш тизимини тақомиллаштириш, тиббиётнинг бирламчи бўғини фаолиятини янада яхшилаш, жойларда оналик ва болалик муҳофазаси йўналишида иш олиб борувчи қатор ихтинослаштирилган акушерлик ва гинекология, педиатрия, скрининг ва перинатал марказлари, болалар кўп тармоқли тиббиёт марказлари фаолиятини самарали йўлга кўйиш, болалар тиббиёт муассасалари ва туғруқона комплекслари моддий-техник базасини мустаҳкамлашга қаратилган вазифалар белgilanган бўлиб, бу бўйича аниқ чора-тадбир-

лар рўёбга чиқарилмоқда. Президентимизнинг 2009 йилдаги “Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ҳамда “2009-2013 йилларда ахолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояж етказиш борасидаги ишларни янада кучайтириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари Дастури тўғрисида”ги Қарорлари мазкур йўналишдаги ишлар кўламини кенгайтиришда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат килмоқда. Мазкур ҳужжатларнинг ижроси доирасида 2009 йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб республикамизнинг барча худудида ҳар ойда “Фертиль ўшдаги аёллар, болалар ва ўсмир қизларни соғломлаштириш” ҳафталиклари мунтазам ўтказилмоқда. Ихтинослаштирилган тиббиёт марказларининг юқори малақали мутахассислари, тиббиёт олий ўқув юртларининг етакчи профессор-ўқитувчилари томонидан туғиш ёши 20 дан 35 гача бўлиши кераклиги, туғруқ оралиғи энг камидан 3-3,5 йилни ташкил қилиши зарурлиги, исталмаган ҳомиладорликнинг олдини олиш, ўз саломатлиги ва туғилжак фарзандининг соғлиғига хавф солиши мумкин бўлган хасталиклардан вақтида фориг бўлишига эътибор қаратишлари лозимлиги бўйича берилаётган тавсиялар, ўз навбатида, ахолининг тиббий маданиятни оширишда муҳим (Давоми 2-бетда).

Албатта, бунга ўз-ўзидан эришилгани йўқ. Мазкур дастурнинг аҳамиятига эътибор қаратадиган бўлсак, қайд этиш жоизи, унда аҳоли репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш тизимини тақомиллаштириш, тиббиётнинг бирламчи бўғини фаолиятини янада яхшилаш, жойларда оналик ва болалик муҳофазаси йўналишида иш олиб борувчи қатор ихтинослаштирилган акушерлик ва гинекология, педиатрия, скрининг ва перинатал марказлари, болалар кўп тармоқли тиббиёт марказлари фаолиятини самарали йўлга кўйиш, болалар тиббиёт муассасалари ва туғруқона комплекслари моддий-техник базасини мустаҳкамлашга қаратилган вазифалар белgilanган бўлиб, бу бўйича аниқ чора-тадбир-

2014 йил – Соғлом бола йили

ФАРЗАНДЛАРИ СОҒЛОМ ЮРТ ҚУДРАТЛИДИР

аҳамият касб этмоқда. Зеро, ўзидан соғлом насл қолдиришни истаган ҳар бир киши шу каби соғлом турмуш тарзи қоидаларига риоя қилиши мақсадга мувофиқидir.

Бугунги кунда соғлом авлодни вояга етказиш нақадар муҳим, шу билан бирга, масъулияти эканини аҳоли тўла-тўқис англаб етаётгани кувонарлидир. Булар, шубҳасиз, “Фарзандлари соғлом юрт – қудратли бўлур, қудратли юртнинг фарзандлари соғлом бўлур”, деган хикматли иборага амал қилган ҳолда соғликини сақлаш тизимида олиб борилаётган изчил ислоҳотлар, жойларда соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли саъй-харакатлар самарашибидир. Бунга ишонч ҳосил қилиш учун биргина ҳаёт тарзимиз, турмушимизда содир бўлаётган ўзгариш ва янгиланишларга аҳамият каратишнинг ўзи кифоя.

Мисол учун, 90-йилларда ҳомиладор аёлларнинг 70-80 фоизи анемиядан, катта қисми унинг ўрта ва оғир формаларидан азият чекар эди. Бу нафақат оналар саломатлигига, шу билан бирга, болалар соғлиғига ҳам салбий таъсир кўрсатарди. Ҳозир ушбу ҳолат яхшиланниб, юртимизнинг турли ҳудудларида анемия 2,2 баробар камайди. Таққослайдиган бўлсақ, ўтган асрнинг 80-90-йилларида мамлакатимизда демографик ўсиш суръати юкори бўлган эди. Айни вақтда ушбу ҳолат мақбулашди. Агар 1991 йилда туғилиш 34,5 промиллека тенг бўлган бўлса, 2013 йилда ушбу кўрсаткич 21,8 ни ташкил қилди. Аёллар фертиллиги коэффициенти, яъни ҳар бир репродуктив ёшдаги аёлдан туғиладиган болалар ўртача сони 1991 йилда 4,2 га тенг бўлса, 2013 йилда 2,5 ни ташкил қилди.

2005 йилда ўтказилган ижтимоий сўровларга кўра, қишлоқ аҳолиси оиласарда ўртача 4-5, шаҳар аҳолиси эса 2-3 нафар фарзанд бўлишини кўрсатишган. 2013 йилда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ихтимоий тадқиқотлар институти томонидан ўтказилган сўровларга кўра, респондентларнинг 82 фоизи оиласада 2-3 нафар бола бўлиши маъқуллигини қайд килишган. Бу, ўз навбатида, йилдан йилга аҳолининг тиббий маданият даражаси шаклланиб бораётганини намоён этади. Шу билан бирга, туғилаётган гўдакларнинг саломатлиги ҳақида қайд-гуриш, уларни ҳар томонлама соғлом ва баркамол қилиб тарбиялашда, аввало, оиласар, бўлажак ота-оналарнинг масъулиятини кучатиришга қаратилгани билан ҳам аҳамиятга эга.

Бугунги демографик ҳолатнинг асосий хусусияти шундан иборатки, аёллар репродуктив саломатлиги яхшиланмоқда. Бунга бир қатор омиллар сабаб бўлди. Ҳусусан, түргуқлар оралиғи 3 ва ундан кўпроқ йилга узайди. 2013 йилда 95 фоиздан кўпроқ ҳомиладор аёллар шифокорларнинг ушбу тавсияларига риоя қилган. Ҳомиладор аёлларнинг 84 фоизини 20 ёшдан 30 ёшгача бўлган оналар ташкил қилган бўлса, аксарият оналар биринчи ёки иккичи фарзандини дунёга келтиришган. Бундан ташқари, эрта ёшдаги түргуқлар камайишига эришилди.

Сўз соғлом болани дунёга келтиришнинг асосий омиллари хусусида борар экан, шу ўринда, албатта, давлатимиз раҳбари ташаббуси билан мамлакатимизнинг барча ҳудудида ташкил этилиган ихтисослаштирилган тиббиёт масканлари ҳақида алоҳида тўхталиб ўтиш жоиз. Уларнинг касалхоналардан фарқи шундаки, бундай марказларда ирсий ҳасталиклар билан туғилиш, ногиронлик ҳамда юкумли касалларнинг олдини олиш, оналар ва болаларга юксак сифатли тиббий хизмат кўрсатиш имконияти мавжуд.

Перинатал марказларида эса ҳомиладор аёллар ва янги туғилиш чақа-

лоқлар саломатлигини асрашга катта эътибор қаратилиб, ҳомиладорлик даврида муайян бир ҳасталик билан оғриган, муддатидан аввал түргуқ ҳавфи мавжуд бўлган оналар ҳамда эрта туғилган чақалоқлар парваришланмоқда. Айни чогда бир килограммдан кам вазнда туғилган жажжи гўдаклар буткул соғломлаштирилаётгани баҳтиёр оналар сафини кенгайтирулмоқда. Шу билан бирга, турли аномалияли туғма ҳасталиклар жарроҳлик йўли билан муввафқиятли даволанмоқда. Мамлакатимизда она ва бола скрининг фаолияти яхши йўлга қўйилгани, ўз навбатида, ҳасталикларни эрта аниқлаш имконини бермоқда. Натижада гўдакларнинг нуқсон билан туғилиши 1,8 баробар камайди.

Бугун акушерлик ва перинатал ёрдамларини ҳудудийлаштириш ҳақида бемалол гапиришимиз мумкин. Бу нимани ан-

таминаларни қабул қилиш ва унинг самаралари бўйича Қорақалпогистон Республикаси, Бухоро ва Тошкент вилоятларида ўтказилган тадқиқот натижаларига кўра, ҳомиладорлик вактида зарур поливитаминлар қабул қилган аёллар ўртасида камқонлик даражаси камайган. Ҳусусан, Тошкент вилоятида аёллар ўртасида анемия ва унинг оғир формалари 45 фоиз,

ҳудудларида яшовчи 145 минг аҳолини “Хеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!” шиори остида чукурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказиш режалаштирилмоқда. Айни вақтда бу иш бошланган ва изчил давом этмоқда

Давлат дастурига кўра, жорий йилда соғлиқни сақлаш тизимининг моддий-техник базасини ривожлантириша жиддий эътибор қаратилади. Республика ихтисослаштирилган иммий-амалий педиатрия маркази, Тошкент педиатрия тиббиёт институти клиникаси, 60 дан зиёд туман тиббиёт бирлашмалари, шу жумладан, түргуқхона комплекслари ва болалар бўлимлари, 13 та вилоят болалар кўп тармоқли маркази, қатор диспансерлар шулар сирадандир. Соғлом бола йилида болаларни ўнта юкумли касалликка қарши режали эмлаш янада изчиллик билан давом эттирилади. Шу билан бирга, ротавирус, пневмококк, инсон папилломаси вируси каби инфекцияларга қарши уч хил янги вакциналар билан босқичма-босқич эмлаш жорий қилиниши мўлжалланмоқда. Бу келажакда юкумли ва онкологик касалларнинг олдини олиша мұхим ўрин тутади.

Қайд этилганидек, бугунги кунда тұма нуқсонлар ва наслий касалларни барвақт аниқлаш ҳаётӣ зарур бўлиб, бунинг учун жойларда зарур шарт-шароитлар яратилган. Ушбу йўналишда соғлиқни сақлашнинг бирламчи бўгинида барча ҳомиладор аёлларнинг оммавий скринингин ташкил этилади. Қишлоқ жойларда яшовчи 400 минг нафар бўла жак она бюджет маблаглари ҳисобидан поливитаминлар комплекси билан таъминланади.

Бундан ташқари, ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари қўшимчча замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланади. Қорақалпогистон Республикасида, Самарқанд, Қашқадарё ва Андижон вилоятларида болалар кўп тармоқли тиббиёт марказларида неонатал хирургия бўлимларини ташкил қилиш кўзда тутилган. Дастурда, шунингдек, оиласави поликлиникалар ва қишлоқ врачлик пунктларини малакали кадрлар билан таъминлаш мұхим вазифа сифатида белгиланган. Бунинг учун 750 нафар умумий амалиёт шифокори 10 ойлик курсларда қайта тайёрланади. Энг мұхими, 7 минг нафардан зиёд мутахассислар айнан она ва бола саломатлиги йўналишда замонавий технологияларни жорий этишга ўқитилади. Албатта, мана шундай саъй-харакатларнинг ҳалқаро ҳамжамият томонидан кенг эътироф этилиши мамлакатимизда аҳоли репродуктив саломатлигини асраш, оналик ва болаликни муҳофаза қилишга алоҳида ташкилган 2014-2018 йилларга мўлжалланган аҳоли репродуктив саломатлиги, аёллар, болалар ва ўсмирлар соғлигини сақлаш тизимини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш давлат дастури тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг янги қарори, шубҳасиз, бу борадаги ишларнинг мантиқий давоми бўлади.

Барчамизга маълумки, соғлом бола, аввало, соғлом ва мустаҳкам оиласада улғаяди. Ана шундан келиб чиқиб, давлат дастури доирасида жорий йилда соғлом оиласи шакллантириш учун шарт-шароитлар яратиш, ирсият билан боғлиқ ва түғма касалларнага чалинган болалар туғилишининг олдини олиш мақсадида барча никоҳланувчи шахс тиббий кўриқдан ўтказилади.

Бугунги кунда мамлакатимизда соғломлаштириш ҳафтаси касалларни ўтказиш, “Саломатлик” поездларини ташкил қилиш яхши йўлга қўйилганидан хабардормиз. 2014 йилда республиканинг чекка

(Ушбу мақола «Ҳалқ сўзи» газетасининг 2014 йил 17 апрель сонидан олинди).

Бухоро вилоятида 34 фоиз қисқарган. Гўдакларнинг турли нуқсон билан туғилиши ҳолатлари эса Қорақалпогистон Республикасида деярли 33 фоиз, Бухоро ва Тошкент вилоятларида тегишили равишда 19 ва 15 фоиз камайган.

Ўз навбатида, “Соғлом бола йили” давлат дастурининг қабул қилиниши оналик ва болаликни муҳофазалашга йўналтирилган ишлар миқёси ва кўламини янада кенгайтиришда мұхим омил бўлди.

Бунда, энг аввало, мазкур соҳадаги норматив-хукукий базани тақомиллаштириш, чунончи, конунчиликка импорт қилинвучи ёки Республикасида ишлаб чиқарилувчи барча озиқ-овқат тузи маҳсулотларини йод билан бойитиш, жамоат жойларида тамаки маҳсулотлари истеъмоли ҳамда уни тарғиб этиш учун маъмурӣ жазо чораларни белгилашга йўналтирилган қонунлар лойиҳаларини қабул қилиш кўзда тутилган. Юқорида давлатимиз раҳбарининг 2009 йилда қабул қилинган иккита мұхим қарорининг ижросига алоҳида тўхталган эдик. Қабул қилиниши кутилаётган 2014-2018 йилларга мўлжалланган аҳоли репродуктив саломатлиги, аёллар, болалар ва ўсмирлар соғлигини сақлаш тизимини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш давлат дастури тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг янги қарори, шубҳасиз, бу борадаги ишларнинг мантиқий давоми бўлади.

Карор ижроси доирасида қишлоқ жойларда яшовчи ҳомиладор аёлларни мустаҳкамлаштириш, чунончи, конунчиликка импорт қилинвучи ёки Республикасида ишлаб чиқарилувчи барча озиқ-овқат тузи маҳсулотларини йод билан бойитиш, жамоат жойларида тамаки маҳсулотлари истеъмоли ҳамда уни тарғиб этиш учун маъмурӣ жазо чораларни белгилашга йўналтирилган қонунлар лойиҳаларини қабул қилиш кўзда тутилган. Юқорида давлатимиз раҳбарининг 2009 йилда қабул қилинган иккита мұхим қарорининг ижросига алоҳида тўхталган эдик. Қабул қилиниши кутилаётган 2014-2018 йилларга мўлжалланган аҳоли репродуктив саломатлиги, аёллар, болалар ва ўсмирлар соғлигини сақлаш тизимини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш давлат дастури тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг янги қарори, шубҳасиз, бу борадаги ишларнинг мантиқий давоми бўлади.

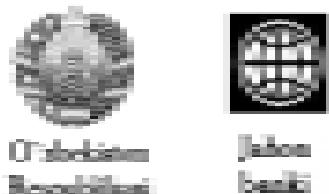
Дилором АХМЕДОВА, Республика ихтисослаштирилган педиатрия иммий-амалий тиббиёт маркази директори. Махмуда КАТТАХЎЖАЕВА, Республика аҳоли репродуктив саломатлиги маркази раҳбари.

(Ушбу мақола «Ҳалқ сўзи» газетасининг 2014 йил 17 апрель сонидан олинди).

«Salomatlik-3» лоуиҳаси

Проект
«Здоровье-3»

ИСТИҚЛОЛНИНГ КЕНГ ИМКОНИЯТЛАРИ

БИРЛАМЧИ ТИЗИМДА ЎЗ ИФОДАСИНИ ТОПМОҚДА

Давлатимиз томонидан бирламчи тизимга қаратилаётган эътибор айни кунда тибиёт ходимларини янада масъулият билан ишлашга ундумоқда. Айниқса, мазкур йўналишда соҳа мутахассислари малакасини ошириш, туман тибиёт бирлашмалари таркибидаги бўлимлар ҳамда қишлоқ врачлик пунктларини замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш ишлари узлуксиз давом эттаётгани ахоли-

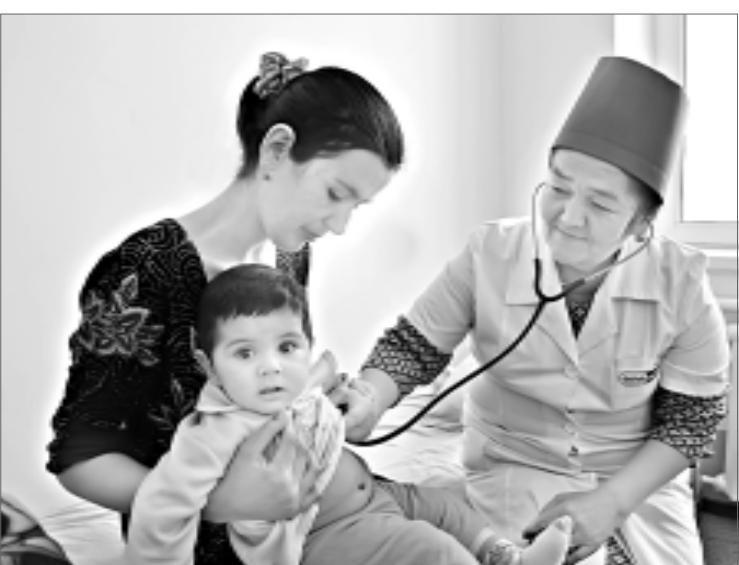
Қарийб уч йилдирки, «Саломатлик-3» лойиҳаси доирасидаги ишлар, жумладан республика миқёсидағи туман тибиёт бирлашмаларига энг замонавий флюорография-рентген аппаратлари, рақамли ультратовуш сканери, биохимик анализатор, функционал монитор каби 96 турдаги тиббий асбоб-ускуналар билан босқичма-босқич, яъни 2018 йилгача етказиб бериш кўзда тутилган. Шу кунга қадар юқорида тилга олинган айrim тиббий асбоб-ускуналар туман тибиёт бирлашмаларига топширилди. Шунингдек, лойиҳанинг яна бир режаси мазкур шифо масканлари мутахассислари касбий таълим йўналишида ўқитиб келинаётгани ҳам бирламчи тизим фаолиятида самарали натижалар бермоқда. Шу ўринда таъкидлаш муҳимки, тибиёт муассасаларимизга сўнгги муассасаларимизга бўлгусумдаги аппаратларнинг

кириб келиши инсон саломатлиги учун қатор қулайликларни яратиб бермоқда. Жумладан, «Саломатлик-3» лойиҳаси доирасида туман тибиёт бирлашмаси ҳамда кўп тармоқли марказий поликлиникаларга рақамли рентген ва рақамли флюорография аппаратларини топшириш режалаштирилган эди. Айни кунда мазкур аппаратлар жойларга етказилмоқда. Маълумки, ушбу қимматбахо тиббий ускунани меъёрий қоидаларга риоя қилган ҳолда ўрнатиш муҳимлигини ҳисобга олиб, тибиёт муассасаларида ажратилган рентген хоналар учун курилиш ва монтаж ишлари давом эттирилмоқда. Ўтган йил давомида республика миқёсида барча вилоятларнида бўлиб, бу борадаги ишлар билан танишганимизда ишлар ниҳоясига етказилмагани ҳамда меъёрий қоидаларга риоя қилинмаганинг гувоҳи бўлган эдик.

га кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини ошириш билан бирга, ҳалқимизнинг ўз саломатлигини асрарда муҳим омил бўлмоқда. Дарҳақиқат, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва «Саломатлик-1, 2, 3» лойиҳаларининг ҳамкорликдаги фаолиятлари бирламчи тизимни янада шакллантиришда, қолаверса, инсонлар соғлигини муҳофаза қилишда ўз самарасини бериб келмоқда.

Бу йилги хизмат сафаримизда Корақалпоғистон Республикасининг Беруний, Амударё, Шуманай туман тибиёт бирлашмалари ва кўп тармоқли марказий поликлиникаларида бўлдик. У ердаги рентген хоналари, шунингдек, келтирилган аппаратлар қай ҳолатда ўрнатилиши зарурлиги билан танишиб чиқдик.

Шу билан бирга Кегейли, Шуманай, Конликўл туман тибиёт бирлашмалари тасарруфидаги қишлоқ врачлик пунктларида бўлиб, амалдаги фаолиятларга ҳам эътибор қаратдик. Аввало шуну айтиш муҳими, Амударё, Беруний, Шуманай туман тибиёт бирлашмаларида бўлганимизда Инвестиция дастури асосида янги курилган, капитал таъмирдан чиқарилган ҳамда шифо масканларининг оптимизация қилингани бизни бефарқ қол-

дирмади. Айниқса, Амударё туман тибиёт бирлашмаси ташхис бўлими ҳамда кўп тармоқли марказий поликлиникада тайёрланган рентген хоналари дид билан таъмирланган ва маҳсус фирма томонидан қўйилган барча талабларга жавоб беради десак, янглишмаймиз. Хонадаги мавжуд вентиляциялар, нурланишдан ҳимояловчи воситалар, киравериш эшиклари, пульт билан бошқариш хоналарининг қоидаларга мослиги тажрибали мутахассисларни тайёрлаш учун келаётган соҳа вакилларини оширилганлиги кўри-

ниб турибди. Рақамли рентген хонасида тахлами очилмаган аппаратни кўриб хотиржам тортидик. Бундан ташқари, рақамли флюорография аппарати ҳамда пульт хоналаридаги компьютер жамланмаларининг муассаса ичидаги сакланяётганлигига ҳам гувоҳ бўлдик. Эндиликда мазкур тибиёт маскани раҳбарияти аппаратларни ўрнатиш устаплари, шу билан бирга ушбу аппаратларда ишлайдиган мутахассисларни тайёрлаш учун келаётган соҳа вакилларини оширилганлиги кўри-

Амударё тумани

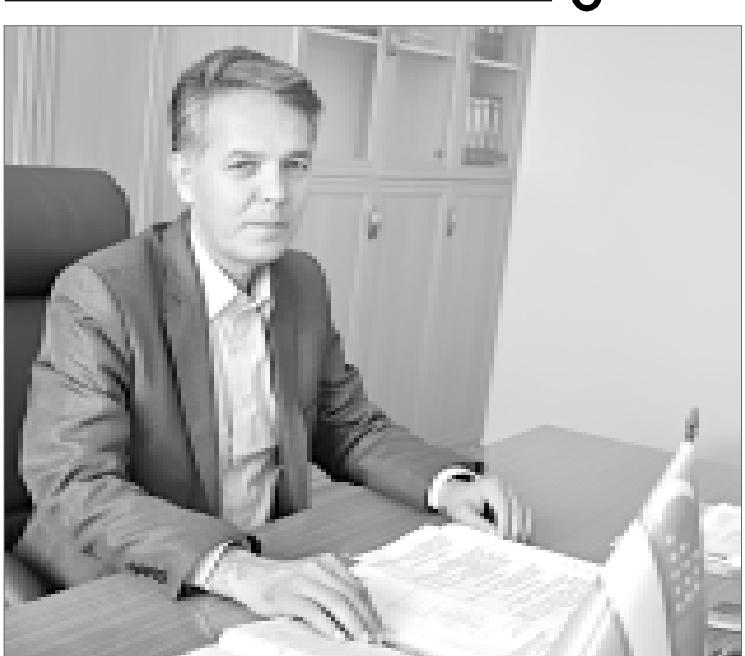
ФАОЛИЯТЛАР ЗАМИРИДА ИНСОН САЛОМАТЛИГИ

— Туман миқёсида 181 минг 595 нафар аҳоли истиқомат қиласди. Айни кунда аҳолига 405 ўринга мўлжалланган туман марказий шифохонаси, 60 ўринга мўлжалланган фтизиатрия бўлими, 725 қатновга мўлжалланган кўп тармоқли марказий поликлиникалар тибиёт хизмат кўрсатиб келмокда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 28 ноябрдаги «Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишни янада чукурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 162-сонли Қарори ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 29 мартағи «Тибиёт муассасаларининг моддий-техник ба-

засини янада мустаҳкамлаш ва фаолиятини ташкил этишни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 91-сонли қарори ижросини таъминлаш мақсадида туман марказий шифохонасининг кам қувват билан ишлаётган бўлимларидаги ўринлар сонини макбуллаштириб, 2013 йилгача 620 ўриндан 405 ўринга келтирildi. Тибиёт ходимларининг касбий маҳорати ва малакасини ошириш бўйича ўқишлар тизимили равишида амалга оширилмоқда. Айни пайтда туман аҳолисига 297 нафар врач ва 967 нафар ўтара тибиёт ходимлари тибиёт хизмат кўрсатиб келишмоқда. Жумладан, 2012 йилда 123 нафар

врач Тошкент врачлар малакасини ошириш институти базасида малакасини оширилган бўлса, охири уч йилда 15 нафар врач Тошкент педиатрия тибиёт институтининг Нукус филиалида 10 ойлик умумий амалиёт курсларida таҳсил олди. Шунингдек, ўтган йили 62 нафар врач Тошкент врачлар малакасини ошириш институти базасида ўз малакасини ошириб кайтди. 2012 йилда 138 нафар ҳамширалар ҳам малакаларини оширидилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Соғлиқни (Давоми 5-бетда).

Олимбой ХАЛИМОВ,
Корақалпоғистон Республикаси
Амударё туман тибиёт бирлашмаси бошлиғи:

сақлаш тизимини ислоҳ қилинишни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2011 йил 28 ноябрдаги 1652-сонли Қарори ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг "Тиббиёт муассасаларининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш ва фаолиятини ташкил этишини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2012 йил 29 марта даги 91-сонли қарори ижросини таъминлаш мақсадида ахолига фтизиатрия, онкология ҳамда шошилинч ва тез тиббий ёрдам хизмати фаолиятини такомиллаштириш, муассасалар моддий-техника базасини мустаҳкамлаш бўйича соғлиқни сақлаш тизимини янада чуқурлаштириш, тиббиёт муассасалари фаолияти самарадорлигиги ошириш, жаҳон андоузали

нинг янги биноси қурилиб, ишга туширилди. Фтизиатрия бўлими замонавий тиббий анжомлар билан жиҳозланган бўлиб, 12 дона кварц-4 бактерицид лампаси ва "Олимпус" русумли микроскоп олиниди. 2012 йил апрель оидан шошилинч тиббий ёрдам бўлими барча куляйликларга эга янги бинога кўчиб ўтди. Мазкур бўлимнинг иккичи қаватида операция блоки жойлашган бўлиб, ШТЁБда бажариладиган амалиётлар учун мўлжалланган хонада турли операцияларни бажариш учун барча шароитлар мавжуд. Ушбу имкониятлар қаторида бўлим 2012 йилда грант асосида ИВЛ, приковатный монитор, электроотсос аппарати, шунингдек ўтган йили куритиш шкафи ва электроагулятор аппарати билан жиҳозланди. Тез тиббий ёрдам бўлимимиз

ни олиш бўйича ахолига кечакундуз тиббий хизмат кўрсатиб келмоқда. Давлатимизнинг бирламчи тизимга қарататёгтан эътибори боис, ушбу йўналишдаги ишлар янада тақомиллаштирилиб, халқимиз бу борада белуп сифатли тиббий хизмат олиш имкониятига эга бўлмоқда. Айни кунда туманимизда 20 та қишлоқ врачлик пункти фаолият юритиб келмоқда. Шуни таъкидлаш муҳимки, намунали ҚВПларни яратиш бўйича кенг кўламдаги ишлар олиб борилиб, Бердаҳ, Охунбобоев номли, "Тўлқин", "Маданият", "Ўртақалъа", "Хитой" қишлоқ врачлик пунктлари намунали ҚВПларга айлантирилди. Барча ҚВПлар кошида дорихона шоҳобчалари ва фитобарлар ташкил қилинган. Эътирофлиси шундаки, Соғлиқни сақлаш

ФАОЛИЯТЛАР ЗАМИРИДА ИНСОН САЛОМАТЛИГИ

талаблари ва стандартларига мувофиқ ахолига юқори сифатли тиббий ёрдам кўрсатишни таъминлаш мақсадида туман тиббиёт бирлашмасининг кўп тармоқли поликлиникаси, маъмурият, шошилинч тиббий ёрдам бўлими, марказий касалхонанинг 4 та биносида 2012 йилда 4 миллиард 200 миллион сўмлик реконструкция ишлари бажарилди. Шу билан бирга марказий шифохонанинг юқумли касаллар бўлими-

ўз фаолиятини Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2001 йилдаги 328-сонли бўйруғи асосида олиб бормоқда. 6 та сайёр врачлик бригадаси билан бирга тез тиббий ёрдам бўлими туман ахолisi соғлиги ёки ҳаётига хавф туғдиривчи ёхуд тўсатдан келиб чиқсан касаллар, сурункалар хасталикларнинг хуружи, баҳтсиз ҳодисалар, шикастланиш ва заҳарланишлар, ҳомиладорлик асоратлари ҳамда туғрӯк даврида содир бўлган ноҳуш ҳолатларнинг олди-

вазирлиги ҳамда "Саломатлик-1, 2, 3" лойиҳаларининг ҳамкорликдаги фаолияти ҚВПлар ва туман тиббиёт бирлашмалари бўлимлари, туман марказий поликлиникаларини янги тиббий асбоб-ускуналар, энг сўнгги русумдаги аппаратлар билан таъминлаш, шу билан бирга врач ва ҳамширларнинг малакаси ҳамда касбий маҳоратини ошириш ижобий натижаларга эришишимизда қўл келмоқда. Айниқса, "Саломатлик-3" лойиҳаси бўйича туман тиббиёт

бирлашмаси бўлимлари ва кўп тармоқли марказий поликлиникалар учун 96 турдаги тиббий асбоб-ускуналар келтирилаётгани бу, албатта, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, касалларнинг олдини олиш, тўғри ташхис кўйишида катта аҳамият касб этади. Мазкур лойиҳадан келган рақамли компььютерлаштирилган 2 та рентген аппарати ўрнатилиши режалаштирилиб, ишга тушириш арафасида. Рентген хоналари соҳа мутахассислари йўриқномалари

асосида битказилиб, меъёрий ҳужжатларга риоя қилинди. Албатта, бу қимматбаҳо аппаратлардан оқилона фойдаланишимиз учун уларда ишлайдиган мутахассисларни ўқитиш ҳам кўзда тутилган. Мақсадимиз халқимизга тиббий ёрдам кўрсатиш билан бирга давлатимиз томонидан ажратилаётгандан маблағлардан тўғри фойдаланган ҳолда, ҳар бир ноёб аппаратураларни кўз қорачигидек асраб-авайлашимиз лозим деб биламан.

Беруний тумани

ЗАМОНАВИЙ ТИББИЁТ РИВОЖИДА

Инвестиция дастурининг ўрни алоҳида

**Шукрулло ШОМУРОТОВ,
Корақалпоғистон Республикаси
Беруний туман тиббиёт бирлашмаси бошлиғи:**

– Туманимизда 171 минг 580 нафар аҳоли истиқомат қиласиди. Уларга 430 ўрнили марказий касалхона, 1 та кўп тармоқли марказий поликлиника, 1 та оиласирик поликлиника ва 16 та қишлоқ врачлик пункти

тиббий хизмат кўрсатади. Тиббиёт бирлашмаси ҳудудидаги барча бўлимларнинг бинолари 2012-2013 йил Инвестиция дастурiga киритилган бўлиб, 2012 йилда 842 миллион 597 минг сўмлик иш бажарилди, кўп тармоқли марказий поликлиника, шунингдек, 2013 йилда туғруқ-

хона мажмусаси ҳамда юқумли касаллар бўлими биноси, маъмурият, туман марказий касалхонанинг асосий 4 қаватли ва туманлараро ОИТС лабораторияси биносида капитал таъмирлаш ишлари тугалланиб, ишга туширилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 18 марта даги 48-сонли қарори ижросини таъминлаш борасида қатор ишлар амалга оширилди. Булардан кўп тармоқли марказий поликлиника, қон қўйиш бўлими ўрнида "Қон банки" ташкил қилинганини айтиб ўтиш мумкин. Туманлараро ОИТС лабораторияси ишлаб турди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Тез тиббий ёрдам кўрсатиш тизими фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида"ги 2009 йил 21 майдаги ПҚ-1114-сонли Қарорига асосан туманда тез тиббий ёрдам бўлимида катта ишлар амалга оширилди. Туман ахолисига тез тиббий ёрдам кўрсатиш сифатини янада яхшилаш мақсадида иккижода – туман марказий касалхонаси ҳудудида тез тиббий ёрдам бўлими ва Беруний Овлу фуқаролар йиғинида унинг ша-

хобчаси ташкил этилди. Мазкур бўлимда 12 та тез тиббий ёрдам автомашинаси мавжуд бўлиб, аҳолига 4 та бригада тез тиббий ёрдам кўрсатиб келмоқда. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2013 йил 17 майдаги "Бирламчи тиббий санитария ёрдами мутахассислари"га асосида ахолига кўрсатиб келтирилган профилактик йўналишдаги тадбирларни такомиллаштириш тўғрисида"ги 161-сонли бўйруғи, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш ва Молия вазирликларининг 2013 йил 16 октябрдаги 348-сонли кўшма бўйруғи талабаридан келиб чиқиб, бирламчи тиббий-санитария ёрдами тизими фаолиятини, айниқса профилактика йўналишидаги тадбирларни такомиллаштириш, ҳудудларнинг санитария барқарорлигини таъминлаш, аҳоли репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш, соглом авлодни тарбиялаш масалалари юзасидан амалга оширилаётган ишларнинг сифат ва самарадорлиги ошиб, фаолиятлар янада изчиллик билан олиб боримокда. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2013 йил 13 ноябр-

даги 380-сонли, Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2013 йил 31 декабрдаги 366-сонли "Бирламчи тиббий санитария ёрдами тизими фаолиятини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги бўйруғи ижросини таъминлаш мақсадида кўп тармоқли ва оиласирик поликлиникадаги шифокорлардан 4 та бригада ташкил қилинган бўлиб, ишлар мунтазамлиги тўғри йўлга қўйилган. 2014 йилнинг 1-чорагида 54 минг 824 нафар аҳоли чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилди. Унинг натижасида 9 минг 490 нафар аҳолида касаллик аниқланиб, шундан 823 нафари стационар шароитда, 258 нафари эса амбулатория-поликлиника шароитидаги кундузги стационарларда соғломлаштирилди.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва "Саломатлик-1, 2, 3" лойиҳаларининг ҳамкорлиги тизимдаги бирламчи санитария ишлари ривожланишида, шунингдек, аҳолининг ўз

(Давоми. Боши 4-бетда).

(Давоми 6-бетда).

ЗАМОНАВИЙ ТИББИЁТ РИВОЖИДА

Инвестиция дастурининг ўрни алоҳида

саломатлигига бўлган эътиборини ошириш ҳамда турли қасалликларнинг олдини олишга хизмат қўймоқда. Айниқса, "Саломатлик-1, 2" лойиҳаси томонидан ҚВПларнинг лаборатория жамланмаси, тиббий асбоб-ускуналар, қаттиқ ва

эга бўлдилар. "Аёллар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлаш" лойиҳаси бўйича ҳамширалар ўқитилди. Бу билан тиббиёт ходимларимиз ахолига чукур кириб бориб, нафақат бемор, балки барча оила аъзолари саломатлигидан боҳабар бўлмоқдалар.

гини сақлашда беминнат хизмат қўймоқда. Лойиҳа томонидан шу кунга қадар режадаги тиббиёт муассасаларига автоклав, музлаткич сумкаси, 1- ва 2-типдаги холодильниклар, рентген хоналари учун лаборант ва врач учун иш жамламаси: монитор, лазер

аппарати ва унинг жамламалари учун маҳсус рентген хоналари таъмирдан чиқарилиб, меъёрий қоидалар бўйича тайёрланди. Эндиликада ушбу аппаратларни ўрнатиш ҳамда кадрлар малакасини ошириш учун мутахассислар кутилмоқда. ҚВПларда ҳам

репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, кишлоқ врачлик пунктлари фаолиятини такомиллаштириш" масалаларига бағишиланган республика семинарида ҳам туман тиббиёт бирлашмаси ва ҚВПларда олиб борилаётган ишларга кенг урғу

юмшоқ жиҳозлар билан тъминлангани ахолига катта қулайликлар бермоқда. ҚВПда фаолият юритаётган шифокорлар лойиҳа томонидан ташкил этилган 10 ойлик ўқув курсарида иштирок этиб, умумий амалиёт шифокори мақомига

Карийб уч йилдирки, "Саломатлик-3" лойиҳаси фаолият юритаётгани туман тиббиёт бирлашмаси бўлимлари, туман кўп тармоқли марказий ва оиласий поликлиникаларга етказиб берилаётган тиббий асбоб-ускуналари айни кунда инсонлар саломатли-

принтер, компакт диск, дигитайзер, YPS, 1- ва 2-типдаги рақами рентген аппаратлари, бикслар келтирилди. Қолганлари эса босқичма-босқич 2018 йилгача келтирилиши кутилмоқда. Олиб келинган тиббий асбоб-ускуналар ичida 2 та рақами рентген

Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикалари вазирларни лойиҳа доирасидаги талабларни бажариш учун ишлар тўғри йўлга қўйилган бўлиб, фаолиятлар давом этмоқда. Яқинда Қорақалпоғистон Республикаси миқёсида бўлиб ўтган "Аҳолининг

берилди. Семинарда олдимизга кўйилган муҳим вазифалар таҳлил қилинар экан, бу борада режаларимизни давом эттириб, фақатгина ахолига кўрсатиётганди тиббий хизмат сифатини янада оширишга ҳаркат қиласиз.

○

Кегейли тумани

○

СОГЛОМ МУҲИТ БАРҚАРОР БЎЛСА

тиббий хизмат сифати ошади

Хизмат сафари давомида Қорақалпоғистон Республикаси Кегейли туман тиббиёт бирлашмасининг «Жузимбог» қишлоқ врачлик пунктига кириб борар эканмиз, худуддаги муқобил энергия, мевалии ва манзарали дарахтлар ҳамда дикқатни ўзига жалб этадиган, дид билан реконструкциядан чиқарилган мўъжазгина шифо масканига қараб кайфиятимиз кўтарилиб кетди. Хоналарни кўздан кечириб, ходимлар билан сұхбатлашганимизда ушбу масканда соглом мухит барқарорлигига яна бир бор амин бўлдик.

**Жанилсин ЕРМЕКБАЕВА,
Қорақалпоғистон Республикаси
Кегейли туман тиббиёт
бирлашмасининг «Жузимбог»
қишлоқ врачлик пункти мудири:**

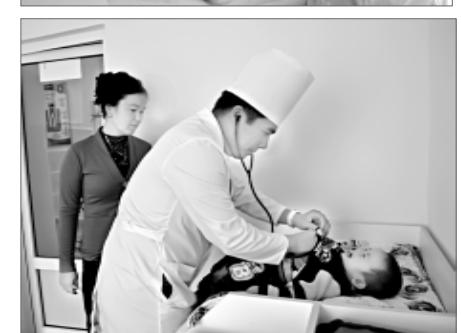
- Мустақиллигимиз шарофати билан республика тиббиёт тизимиға катта эътибор қаратилгани боис, соҳада ютукли натижаларга эришилмоқда. Жумладан, бирламчи тизим фаолияти янада такомиллашиб, соҳа мутахассислари меҳнати кўллаб-қувватланаётгани ва ҚВПлар ўртасида ўтказилаётган кўрик-танловларнинг мунтазам давом этаётгани касбимизга бўлган меҳризини ошириб келмоқда. Худудимизда 6 мингдан зиёд аҳоли бўлиб, уларга 2 нафар умумий амалиёт шифокори ва 16 нафар ҳамширалар тиббий хизмат кўрсатиб келмоқдалар. Мана ўйилдирки, ушбу муассасада умумий амалиёт шифокори вазифасида ишлаб келмоқдаман. 3-типдаги ҚВПмиз 1991 йилда янгидан курилган бўлиб, 2010 йилда қайта капитал таъмирдан чиқарилди. Унинг ички ва ташки қўриниши замон талабларига жавоб берада олади десам янгишмайман. Шифо масканимиз "Саломатлик-1, 2" лойиҳалари томонидан тиббий асбоб-ускуналар билан тўлиқ жиҳозланган. "Саломат-

лик-2" лойиҳаси томонидан берилган янги русумдаги стоматология жамланмаси хизматидан аҳоли мамнун бўлмоқда. Марказдан анча олис бўлганлигимиз сабабли, фавқулодда ҳодисалар юз берганда, яъни нокулай об-ҳаво шароити, ёғингарчилик, электрэнергия манбаи ва сув бўлмайдиган ҳолатлар учраб туради. Ушбу муаммолар бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиб, барча шароит ва имкониятларни тўлиқ яратдик десам ҳам бўлади. **Жумладан, асосийси муқобил энергияни ўтказганимиз иқтисодни тежаш ва барча техник асбоб-ускуналардан доимий фойдаланишимизни таъминламоқда.** Қишлоқ врачлик пунктида янги шаклдаги тиббий хужжатлар юклама мөъёrlари, хонадонларнинг тиббий-ижтимоий ҳолатини ўрганиш бўйича маҳаллалар билан ҳамкорлик тўғри йўлга қўйилган. Аҳолини чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказиб келмоқдамиз. Ҳомиладор аёллар поливитамин "Витрум-Пренатал" билан таъминланмоқда. ҚВПда фитобар ҳам очиб кўйилган бўлиб, бундан аҳоли баҳраманд.

**Элёр ДАВЛАТОВ,
Кегейли тумани «Жузимбог» ҚВП
умумий амалиёт шифокори:**

- 2013 йилда Тошкент педиатрия тиб-

биёт институти Нукус филиалининг педиатрия факультетини тугатиб, умумий амалиёт шифокори мақоми ва ўз ихтиёrim билан ишга келдим. Талабалик давримда тажрибали устозларим томонидан педиатриянинг чукур сир-асрорларини ўрганиш билан бирга, юқори курсларда умумий амалиёт шифокори йўналишида таҳсил олдим. Бугунги кунда аҳоли билан ишлаб, қабулимга келган ҳар бир бемор билан мулокотда бўлиб, уларга керакли маслаҳат ва тавсияларни бермоқдаман. Туғилган жойим Хоразм вилояти бўлсада, шу ерда ишлашга қарор қиласиз. **Хатто раҳбарият яшашим учун қишлоқ врачлик пункти ёнидан барча шароитлари мавжуд бўлган ётоказхона билан таъминлади.** Фаолиятим давомида қабулим тугагач, назоратдаги беморлар, шифо масканидан олисда яшовчи аҳоли орасида бўлиб, тиббий хизмат кўрсатиб келмоқдаман. **Мехнат фаолиятимни бирламчи тизимдан бошлашим аҳоли орасида учрайдиган долзарб касалликларни чукур ўрганиш ва уларни бартараф қилиш, халқнинг тиббиётга бўлган ишончини ортириш, санитария-гигиена кўнікмаларини шакллантириш масалаларига эътибор қаратишдан иборатдир.** ҚВПда барча тиббий асбоб-ускуналар, рация ва телефонлар мавжуд. Ўзбекистон Ҳамширалар ассоциациясининг Қорақалпоғистон Республикаси филиали томонидан берилган велосипед чекка қишлоқларга етиб боришда кўл келмоқда. Шунингдек, тиббиёт ходимлари учун "Саломатлик" лойиҳаси томонидан берилган услубий қўлланма ва адабиётларнинг борлиги назарий билимларимни мустаҳкамлашда ёрдам бермоқда.

Муқобил энергиядан унумли фойдаланилмоқда.

КАСБГА БЎЛГАН САДОҚАТ масофа танламайди

Ана шундай қишлоқ врачлик пунктларида фаолият юритаётган тиббиёт ходимлари билан сұхбат чогида улар Президентимизнинг соҳага оид қарор ва фармонлари, Ўзбекистон ва Қарақалпогистон Республикалари вазирликларининг буйруқларидан доимий хабардорликлари, қолаверса, касбга доир теран фикрларидан жойларда тиббий хизмат яхши йўлга қўйилганини англаб етдик.

**Улдай ТАСТАЙБЕКОВА,
А. МУСАЕВ номли КВП мудираси:**

– ҚВПмиз 3-типдаги бўлиб, худудимизда 4 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қиласди. Аҳолига 2 нафар умумий амалиёт шифокори ва 4 нафар патронаж ҳамширалар хизмат кўрсатади. Муассасамиз “Саломатлик-2” лойиҳаси томонидан барча зарурий тиббий асбоб-ускуна ва керакли жиҳозлар билан таъминланган. Қишлоғимизда мактабгача тарбия муассасаси, мактаб, коллеж, меҳнат биржаси ва сув хўжалиги ташкилотлари мавжуд бўлиб, улар ҳам бизнинг доимий назоратимизда. Соғлиқни сақлаш вазирликларининг 161-, 212-, 380-, 21-, 11-, 7-, 456-, 366-, 19-буйруқлари асосида фаолият олиб бораётганимиз учун ишларимиз самарали кечмоқда. Ҳар бир патронаж ҳамширага бир кун давомида 6 та хонадон ажратилган бўлиб, юкорида тилга олиб ўтилган буйруқларга таянган ҳолда аҳолига хизмат кўрсатишиди. Яна шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, ҳафтанинг ҳар бир куни қуидагича режа асосида белгиланган. Масалан, душанба – нуронийларга ёрдам кўрсатиш, сешанба – ёш оиласлар билан сұхбат, чоршанба – болалар куни, пайшанба – экология, яъни хонадонларнинг тоза ва озодалиги, оила аъзоларининг санитария-гигиена қоидаларига риоя қилишлари, жума – ўсмир қизлар ва туғиши ўшидаги аёлларга маслаҳат, шанба эса – мактаб ва коллежларда саломатлик кунларини олиб боришдан иборатdir. **КВПмиз билан худудимизнинг энг яқин оралиғи 2 километр, энг узоғи 10 километргача боради.** Лекин бундай олислик бизни чўчитмайди. Бор имкониятни ишга солиб, олис овулларгача боришимизга тўғри келади. Чунки қандай вазият бўлишидан катъи назар, касбимиз ва шифокорлик қасамёдига содик қолишимиз зарур. Шу ўринда 2011 йилда Қарақалпогистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида ўтказилган “Энг намунали КВП” номинацияси кўрик-тандовида фаҳрли ўринни эгаллаб, вазирлик томонидан компьютер жамланмаси билан мукофотландик.

Үтган ойда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги фармойиши асосида КВПмизга пойттахтимиздан келган бир гурух мутахассислар томонидан “Бирламчи тиббий санитария ёрдами муассасалари фаолиятининг мониторинги” бўйича таҳлиллар олиб борилди. Текширувлар жараённида янги шаклдаги тиббий хужжатларнинг юритилиши, тиббиёт ходимларининг юклама меъёрлари ижроси, хонадонларнинг тиббий-ижтимоий ҳолатини ўрганиш бўйича маҳаллалар билан ҳамкорлик ишлари тўғри йўлга қўйилгани, дори воситалари ва реактивлар етарлилиги ва фаолиятларимиз ҳар томонлама ўрганиб чиқилганда ютуқларимиз билан бир қаторда амалга оширилиши керак бўлган вазифалар борлиги аникланди.

“Софлом бола йили” Давлат дастурда белгиланган устувор вазифалар бўйича йиллик режа тузуб, фаолиятларни изчиллик билан олиб бормоқдамиз.

А. Мусаев номли қишлоқ врачлик пункти фаолиятидан лавҳалар.

Шуманай тумани

ИШЛАР САМАРАДОРЛИГИДА меъёрий ҳужжатлар асосий омил бўлмоқда

Аввало хизмат сафаримизни Шуманай туман тиббиёт бирлашмасидан бошладик. Туман тиббиёт бирлашмаси 2011-2012 йилларда Инвестиция дастури асосида замон талаблари даражасида мукаммал реконструкциядан чиқарилгани кўриниб туриди. Қисқа фурсат бўлсада бўлимларни ва “Саломатлик-3” лойиҳаси доирасида туман тиббиёт бирлашмасига берилаётган замонавий рақамли флюорография-рентген аппаратлари учун тайёрланаётган хоналар ва етиб келган ушбу ноёб аппаратлар қандай сақланаётганини кўздан кечирдик. Иккита рентген хонасини талаб даражасида таъмиглаш ишлари ниҳоясига етаётгани ва бирлашма ичida рентген аппаратлари сақланаётганинг гувоҳи бўлдик.

Туман тиббиёт бирлашмасигининг “Деҳқонобод” қишлоқ врачлик пунктида бўлганимизда, у ерда ҳам фаолиятлар тўғри йўлга қўйилганини кузатдик.

– Қишлоғимизда 3272 нафар аҳоли истиқомат қиласди. КВПмиз 2006 йилда ҳашар йўли билан курилган ва “Саломатлик-2” лойиҳаси доирасида тиббий асбоб-ускуна ва зарурий жиҳозлар билан таъминланган. 1 нафар умумий амалиёт шифокори ва 10 нафар ҳамширалар аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш билан бирга, соғлом турмуш тарзини тарғиб этаётганиларни боис, турли

касалликларнинг олди олинмоқда. Бизга бириктирилган 2 та мактаб ва автогараж ходимларини ҳам аҳоли катори чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказиб келмоқдамиз. Аҳоли орасида гипертония, камқонлик, сил ҳамда мавсумий касалликлар учраб турибди. Сил касаллиги бўйича ДОТС дастури асосида мулажалар олиб борилмоқда. **Айниқса, давлатимизнинг тиббиёт соҳасига оид қарорлар ижроси, шунингдек, вазирликларнинг махсус буйруқлари алоҳида таҳламлар килиб қўйилган ва шу асосда фаолият юритиш билан бирга, ушбу меъёрий ҳужжатларнинг мазмун-моҳияти тўғрисида тиббиёт ходимларимиз ва аҳолига чукур маълумотлар бериб келмоқдамиз.** Режа асосида белгиланган кунлик ишларимиз аҳоли орасида кўпроқ бўлиб, уларнинг ўз саломатлигига эътибори ҳамда тиббий саводхонлигини янада оширишга хизмат қилмоқда десам янглишмайман. Республика миқёсида ўтказилаётган чуқурлаштирилган тиббий кўриклар ўз самарасини бермоқда. Жумладан, “Хеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!” шиори остида ҳамда ҳар ойда ўтказилаётган “Софломлаштириш ҳафталиклари”да аҳоли кенг қатлами қамраб олинаётгани (пойттахтимиз ҳамда Қарақалпогистон Республикасининг юқори малакали мутахассислари иштироқида) касалликларни ўз

вақтида аниқлаш, тўғри ташҳис аҳамиятга эга, – дейди “Деҳқонобод” қишлоқ врачлик пункти мудири Шайгул Алеумиева.

Таъкидлаш мухимки, ушбу қишлоқ врачлик пунктида ҳам Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида ўтказилган мониторинг гуруҳининг хуласаларига караганда шифо масканидаги ишлар самарали давом этаётгани айтиб ўтилган.

Хуласа шуки, Қарақалпогистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида бирламчи тиббий санитария ёрдами муассасаларидағи фаолиятлар келгусида ҳам бардавом бўлишига ишонч билдириб қайтдик.

«Саломатлик-3» лойиҳасини татбик этиш марказий бюроси.

Ижрочи директор Ж. ЖАБРИЕВ.

100007, Тошкент шаҳри, Паркент кўчаси, 51,

Тошкент врачлар малакасини

ошириш институти, 3-кават.

Телефонлар: 268-08-19, 267-73-47.

268-25-39 (факс). E-mail: office@jpib.uz

Лойиҳа материалларини Ибодат СОАТОВА тайёрлади.

Муаллиф олган суратлар.

Анжуман

АХБОРОТНИ ХОЛИСОНА ЕТКАЗИШДА

оммавий ахборот воситаларининг ўрни

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти, Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Журналистлар ижодий уюшмаси ҳамкорлигига пойтахтимизнинг "Сити Палас" меҳмонхонасида "Софлом бола йили" давлат дастурини амалга оширишда оммавий ахборот воситаларининг роли ва вазифалари" мавзусида республика конференцияси бўлиб ўтди.

Анжуманни Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди директори А. Абдуллаев кириш сўзи билан очиб, мавзу доирасида атрофлича тўхталиб, Юртбошимиз раҳматлигига истиқлолнинг дастлабки кунларидан мамлакатимизда жисмонан соғлом ва маънан баркамол авлодни тарбиялашга алоҳида эътибор қаратиласетгани келажаги буюк демократик давлат қуришнинг асосий шартларидан бири сифатида белгиланганини алоҳида тақидлаб, 1991 йил 20 ноябрдаги "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида"ги Қонун мамлакатимизда қабул қилинган дастлабки хужжатлардан бири

бўлиб, унда баркамол авлодни тарбиялашнинг устувор йўналиш ҳамда вазифалари белгилаб берилгани ва мамлакатимизда бу борада фаолиятлар изчиллик билан олиб борилаётганини эътироф этди.

Олий Мажлис ҳузуридаги новдавлат нотижорат ташкилотларни ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди маблағларини бошқариш бўйича Парламент комиссияси раиси А. Сайдов, Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти директори Э. Солихов, Журналистлар ижодий уюшмаси раиси Ш. Ғуломов ва бошқалар ҳам сўзга чиқиб, юртимизда амалга ошириласетгани кенг қарорларни ислоҳотларнинг боз мақсади бу ҳақиқий демократик таомилларга асосланган кучли

бўлиб, унда баркамол авлодни тарбиялашнинг устувор йўналиш ҳамда вазифалари белгилаб берилгани ва мамлакатимизда бу борада фаолиятлар изчиллик билан олиб борилаётганини эътироф этди.

Олий Мажлис ҳузуридаги новдавлат нотижорат ташкилотларни ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди маблағларини бошқариш бўйича Парламент комиссияси раиси А. Сайдов, Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти директори Э. Солихов, Журналистлар ижодий уюшмаси раиси Ш. Ғуломов ва бошқалар ҳам сўзга чиқиб, юртимизда амалга ошириласетгани кенг қарорларни ислоҳотларнинг боз мақсади бу ҳақиқий демократик таомилларга асосланган кучли

Фуқаролик жамиятини барпо этиш, тинчлик ва осойишталик, ҳалқ фаровонлиги, мамлакат тараққиётини таъминлашдан иборат эканлигига алоҳида тўхталиб, амалдаги самарали фаолиятларни кенг ҳалқ оммасига етказиша оммавий ахборот воситаларининг ўрни алоҳида эканини таъкидлаб ўтишди.

Жорий йилнинг Президентимиз томонидан "Софлом бола йили" деб ёълон қилиниши ҳам бу албатта келажак авлодларимиз саломатлиги, баҳту камоли ҳамда порлоқ ҳаётин учун эзгу мақсад эканлиги ҳар биримизни қувонтиради. Дарҳақиқат, 2014 йил 19 февраль куни давлатимиз раҳбарининг "Софлом бола йили" давлат дастури тўғрисида"ги Қарори қабул қилинди, унда устувор вазифалар қаторида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, жисмонан соғлом ва маънан етук авлодни шаклланиши ва тарбиялаш учун кулай шароитларни таъминлаш масаласи белгиланди. Давлат дастурига асосий йўналишларини амалга оширишга 4 509,2 млрд. сўм ва 302,9 млн. доллар ажратилди. Дастур еттита бўлим ва 125 та банддан иборат бўлиб, уларда бола туғилиши, таълим-тарбияси, оиласда соғлом мухит, унинг иктисодий ва маънавий-ахлоқий асосларини мустаҳкамлаш, ижтимоий соҳани ривожлантиришга ажратиладиган маблағлар самарадорлигини ошириш билан боғлиқ масалалар акс этган. Шунингдек, бу борада қонунчилик ва меъёрий-хуқуқий базани янада такомиллаштириш, соғлом баркамол авлодни шаклланиши учун кулай ташкилий-хуқуқий шароитларни яратишга қаратилган янги меъёр ва қоидаларни ишлаб чиқиб бўйича чора-тадбирлар белгиланди. Тадбирда Ўзбекистон Республика

ликаси Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари Лазиз Тўйчиев маруза қилиб мамлакатимиз тибиёт тизимида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича олиб борилаётгандан ишлар устуда тўхталиб, аёллар, болалар ва ўсмирларнинг сифатли тибий хизматлардан кенг фойдаланиш имкониятини таъминлаш учун ҳар ойда уларни согломлаштириш ҳафталиклари ҳамда мамлакатимиз етакчи шифохоналари мутахассислари иштирокида чекка туманлардаги ахолининг чукурлаштирилган тибий кўриги мунтазам ўтказилаётганинги алоҳида тўхталиб, жорий йилдаги давлат дастурида белгиланган вазифалар тўғрисида анжуман иштирокчиларига ахбори бўлиб ўтди.

Шунингдек анжуманда Ўзбекистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси раиси ўринбосари Нилуфар Тоҷибоева, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди республика бошқаруви раиси ўринбосари

Конференцияда "Софлом бола йили" давлат дастури ижросини таъминлашни кенг ёритишда оммавий ахборот воситаларининг ролини кучайтириш бўйича фикр алмашиди.

**Ибодат СОАТОВА.
Суратлар муаллифи Анвар САМАТХОДЖАЕВ.**

Г. Алимова ва бошқалар тадбир доирасида ўз фикрларини билдириб, давлат дастурини амалга оширишда барча ташкилот, кенг жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари ҳамкорликда ишлаш муҳимлигини айтиб ўтдилар.

Тадбирда "Софлом бола йили" давлат дастурига мувоғиқ оналик ва болаликни муҳофаза қилиб борасида кулай мухит яратиш, жисмонан соғлом, маънан етук баркамол авлодни тарбиялаш устувор вазифа сифатида белгилаб берилгани алоҳида қайд этилди. Таъкидлаш муҳимки, конференция ушбу мақсадларга хизмат қилди. Вазирлик, идора, давлат ва жамоат ташкилотларининг масъул ходимлари тадбир иштирокчиларига аҳоли ўтасида ахборот-тушунтириш ишларини ташкил этишда ёрдам берадиган таҳлилий ҳамда статистик маълумотларни тақдим этди.

Шунингдек анжуманда Ўзбекистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси раиси ўринбосари Нилуфар Тоҷибоева, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди республика бошқаруви раиси ўринбосари

Ён дафтарингизга

Бирорга "нур" бера олмасанг, ҳеч бўлмаса унга келаётган "нур"ни ҳам тўсма.

Яхшиликнинг мингтаси ҳам оз, ёмонликнинг биттаси ҳам кўплик қиласи.

кулфат тушгандек югару.

Мардлик қила олмасанг, номардлик ҳам қилма, шунинг ўзи катта гап.

**Хусан САПАРОВ,
тибиёт фанлари номзоди.**

Хурматли муштариylар!
Агар Сиз обуна бўлган худуд-да газетанинг кечикиб бориш ҳолатлари кузатилса, таҳрирятнинг қуйидаги рақамларига мурожаат қилишингиз мумкин: (8371) 233-13-22, 233-57-73.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги жамоаси вазирликнинг давлат-профилактика ёрдамини ташкиллаштириш бошқармаси етакчи мутахассиси Гулнора Фозиловага волида мұхтарлараси
ИСТОРАХОН аянинг вафоти мұносабати билан чукур таъзия изҳор этади.

**Ўзбекистон Республикаси
Ички ишлар вазирлиги
Жазони ижро этиш бош бошқармаси
тизимидаши шифокорлик
лавозимларига ишга қабул қилишни**

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Жазони ижро этиш бош бошқармаси Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида жойлашган жазони ижро этиш муассасаларида мавжуд бўлган бўш шифокорлик лавозимларига ҳарбий хизматни ўтаган ёки захирадаги офицер унвонига эга бўлган, ёши 35 дан ошмаган, жисмонан ва руҳан соғлом, ички ишлар идоралари сафида хизмат қилишга лаёкатли, олий маълумотли, шифокорлик дипломига эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқароларини ишга таъкидлайди.

Ишга қабул қилиш ички ишлар идоралари хизмати талаблари асосида амалга оширилади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани,
Фарғона йўли кўчаси, 25-үй.
Телефон: 291-59-02.

Бош муҳаррир Асилбек ХУДАЯРОВ
Нашр учун масъул
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганди «О'zbekistonda sog'liqni saqlash – Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт. Интернет саҳифаларидан Фойдаланилган суратларга «@» шартли белгиси кўйилади.

Манзилимиз: 100060, Тошкент шаҳри,
Истиқбол кўчаси, 30-үй, 2-кават.
Тел/факс: 233-13-22, тел.: 233-57-73. Газета
Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот
агентлигига 2009 йилнинг 11 март куни
рўйхатга олинган. Гувоҳнома рақами 0015.

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбая акциядорлик компанияси босмахонасида
чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-үй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.
Саҳифаловчи Баҳтиёр КЎШОКОВ.

Газета материаллари таҳририят
компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди.

Адади 8033 нусха.
Буюртма Г-459.

Босмахонага топшириш вақти – 20.00.

